

3) Eisner W. Comics and sequentil art. – Florida: Poorhouse Press, 2000. – 166 p.

4) McCloud S. Understanding of comics: the invisible art / Scott McCloud. – NY: HarperCollins Publisher Inc, 1994. – 216 p.

Мова контролю. Мова війни. Інформаційна блокада в добу вільного інтернету.

Владислав Петренко

Харківська державна академія культури (Харків)

Актуальність теми «прихованого тоталітаризму» полягає в тому, що в життєдіяльності сучасної людини все більшого значення набуває віртуальний простір, який створює певні небезпеки, пов'язані з маніпулюванням свідомістю, контролем мас та негативними явищами в облаштуванні нового світового устрою.

Дослідженню теми маніпулювання свідомістю присвячені праці М. Мамардашвілі, К. Таратути, Г. Данилової, а також можна спиратись на роботи Ж. Дерріди, Р. Барта, Ф. де Сосюра. Теорія віртуальної реальності розглянута в працях К. Таратути, А. Іванова, М. Говорухіної.

Згідно з Ф. де Соссюром мова є масовим явищем, яке має свої особливості формування та розвитку, певний відсоток іншомовних слів, частотність відмови від застарілих форм, правил правопису тощо [Соссьюр 1977].

Сучасний світ має два способи існування – реальний та віртуальний. Віртуальний світ, згідно з Ж. Бодрійяром, побудований на симулякрах, що постійно змінюють значення в середовищі впливу, інформаційний симулятивний простір здійснює агресивно-деструктивний або конструктивно-позитивний вплив на маси [Бодрийяр 2015].

Симуляція реальності – це штучна модель, яка має всі пірамідальні ознаки і структури контролю, зокрема інтернет, ЗМІ, філії телебачення, що обслуговують певну ідеологію, створюють певний культурний тренд. Така штучна конструкція виконує функції ідеологічного впливу на маси, що підсаджує людей на «інформаційну голку». Це суто агресивний метод впливу, він змушує людей

реагувати на симулякр через власний чуттєвий досвід, який тісно пов'язаний із ідентифікацією людини і виступає індикатором в новоутвореній системі мовленнєвих зв'язків.

У сучасному світі конфлікти розпалюються зазвичай спочатку в інтернеті та інших ЗМІ. Конструюючи власну мову, розставляючи певні акценти, маніпулятори створюють нову мову, яка має свою специфіку і свою пластичність. До одиниць такої мови зокрема належать скріпт (англ. scripting language), мем (англ. meme), слоган (англ. slogan), медіа-вірус (англ. mediavirus). Вибудовується така система: ЗМІ – передача – ритор – емоційно забарвлене повідомлення з вираженою позицією тієї особи, яка його робить. За допомогою засобів, якими користується ритор, суб'єктивуються подані матеріали, або ж створюється радикальний мовний злам, що дисонує на фоні звичайної мови ефіру. І тоді виникає ефект, згідно з яким інформація у віртуальному просторі поширюється з більшою динамікою та має значний суспільний резонанс.

За таких умов реальна дійсність виявляється неактуальною. По-перше, вона не має того медійного ефекту, по-друге, вона здебільшого не вписується в «магістральну лінію» медійного каналу. Таким чином, утворюється контрольоване поле, формуються особливі принципи мови, насичені симулякрами, які здійснюють деструктивну і агресивну дію, знищують інакшість всередині спільноти. На позначення цього процесу доцільно використовувати термін «прихований тоталітаризм».

Мова прихованого тоталітаризму конструюється шляхом утворення топографії символів, тобто структури символів і певних акцентів, які логічно приводять суб'єкта до певних висновків, необхідних замовнику думок, і поєднують в собі кілька факторів: це може бути історична, соціальна чи будь-яка інша суспільно значима спекуляція. Розставляються мовленнєві акценти, через які людина проходить шлях від прихованої ідеї до цілком осмисленої думки.

Прихований тоталітаризм – це явище, яке не має конкретного об'єкта впливу (він прихований, недоступний), але має чіткий механізм тотального впливу на маси і на всі аспекти людської життєдіяльності засобом використання сучасних інформаційних технологій та інших засобів впливу на масову свідомість.

Таким чином, можна зробити висновок, що мова в сучасному світі переживає мутацію в аспекті контрольованого інформаційного простору, в якому мовленнєвий аспект нівелюється, або ж підпадає під вплив симулякрів, створюючи ситуацію прихованого тоталітаризму.

Література:

- 1) Барт Р. Мифологии / пер., вступ. ст. и коммент. С. Н. Зенкина. – М.: Изд-во им. Сабашниковых, 1996. – 312 с.
- 2) Бодрийяр Ж. Симулякры и симуляция / Ж. Бодрийяр. – пер. А. Качалова. – М.: Рипол-классик, 2015. – 309 с.
- 3) Данилова А. А. Манипулирование словом в средствах массовой информации. – М.: Добросвет, Издательство «КДУ», 2009. – 234 с.
- 4) Деррида Ж. Глобализация. Мир. Космополитизм. / пер. с фр. Д. Ольшанского. – Космополис. – 2004. – № 2 (8). – С. 125-140.
- 5) Мамардашвили М. Превращенные формы. О необходимости иррациональных выражений // Как я понимаю философию – М., 1990. – С. 269 – 283.
- 6) Соссюр Ф. де. Труды по языкознанию / пер. с франц. яз. под ред. А. А. Холодовича. – М.: Прогресс, 1977. – 696 с.

Філософсько-антропологічний аспект феномену селфі в сучасній культурі

Юлія Петрук

Національний Університет «Києво-Могилянська академія» (Київ)

Автофотопортрети існують відтоді, відколи з'явилися перші фотокамери, тобто з XIX ст. Але селфі (англ. selfie, або self-portrait photography) є новим поняттям, що за визначенням Оксфордського словника, який назвав його словом 2013 року, є «фотографією себе, зробленою за допомогою смартфона чи веб-камери і поширеною через соціальні медіа» [Oxford dictionary].

Найбільшим і найпопулярнішим сховищем селфі у віртуальному просторі наразі є Інстаграм, де з 16 січня 2011 року, коли було опубліковано перше селфі, хештег #selfie використали понад 88 млн. разів [Gupta, p. 6]. Отож виникає запитання: чому селфі є таким популярним і яким чином воно, як вид фотографії, здатне формувати ставлення людини до себе та світу.

Образ завжди відігравав важливу роль у сприйнятті людиною реальності, але з появою фотографії він набув ще більшого значення. Фотообраз здійснив революційний переворот і змінив світогляд людини. Цю революційність фотографії, як відзначила Сьюзен Зон-